

ב"ה

פרשת שלח

לקחת אחריות על עשרות אלפי יהודים !?

בנוגע לענין שילוח המרגלים: דובר כמה פעמים^[1] שלכאורה אינו מובן: איך יתכן שהמרגלים נכשלו בשליחותם, בה בשעה ששילוחם היה על ידי משה רבינו!?

והגע עצמך: אודות משה רבינו כתיב^[2] "ומשה היה רועה", שעוד קודם עבודתו, "היה מתוקן לכך"^[3] מְטַבֵּע תולדתו, וכפי שהיתה הנהגתו בהיותו רועה את צאן יתרו, שלא הסתפק במְרֻעָה הצאן בכללותו, אלא דאג שיהיה לכל שְׁה המזון הראוי לו^[4], ואם הדברים אמורים בנוגע לצאן יתרו, וקודם מתן תורה, הרי על אחת כמה וכמה שכן הוא בנוגע לבני ישראל, ולאחרי מתן תורה, כך, שבהיותו רועה ישראל, בודאי הכיר את מהותו ותכונת נפשו של כל אחד ואחת מישראל.

ובפרט לאחרי שלקח אותם על אחריותו ל"מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב גו"^[5], הן בגשמיות והן ברוחניות (שמורה על תוקף הקליפה כו^[6]) - הרי בודאי ידע והכיר מהותו ותכונותיו של כל אחד כו'.

ועל אחת כמה וכמה כשמדובר אודות "כל נשיא בהם"^[7], "ראשי בני ישראל"^[8], שכל אחד מהם היה ממונה על עשרות אלפי יהודים - בודאי הכיר אותם משה היטב, וכיון שבחר בהם לשלוח אותם, בודאי היו ראויים לכך.

ובפרט כשמדובר אודות שליחות הקשורה עם הכניסה לארץ ישראל, אשר, אלמלא זכו היתה באופן שאין אחריה גלות^[9], כמו שכתוב בשירת הים^[10] "תביאמו ותיטעמו גו" (אלא שהמאורעות שלאחרי זה גרמו שלא היה כן) - הרי בודאי שבנוגע לענין נעלה כזה דקדק משה ביותר.

זאת ועוד: הקב"ה אמר למשה "שלח לך", "לדעתך"^[11], היינו, שכל ענין שליחות המרגלים היתה על

אחריותו של משה, והרי אפילו איש פשוט ששומע מהקב"ה שענין מסויים הוא על אחריותו, היה מזדעזע, והיה מדקדק ביותר שיהיה כדבעי, ועל אחת כמה וכמה כשמדובר אודות משה, רועה ישראל, ובייכות לענין שנוגע לכל בני ישראל, הרי בודאי שאמירת הקב"ה "שלח לך", "לדעתך", גרמה לכך שיחזור ויתבונן היטב בתכונות נפשם של כל אחד מהשלוחים, שיהיו ראויים לשליחות זו.

ומה גם שמדתו של משה היא מדת האמת^[12], וענין האמת הוא שכל פרט ונקודה הוא אמת, בלי שום ספק וספק ספיקא, ואפילו לא אלף ספיקות.

ומכל זה מובן, שבודאי "צדיקים הן"^[13], ובלשון רש"י: "אותה שעה כשרים היו". ואם כן נשאלת השאלה: איך יתכן שבסופו של דבר היה ענין של חטא!?

והענין בזה: מבואר בלקוטי תורה^[14] (בשם העץ חיים^[15]) שטענת המרגלים היתה שענין התורה והמצוות יהיה רק במחשבה או על כל פנים גם בדיבור, אבל לא במעשה, כי מצד הירידה לענין המעשה יכול לבוא ענין הפכי כו',

כשנכנסו לארץ ישראל, וראו ש"זבת חלב ודבש היא וזה פריה"^[16], ארץ טובה שמצמיחה פירות משובחים כו', הנה בידעם שבשביל זה יש צורך ב"הזרע והחורש כו"^[17], כל שלושים ותשע מלאכות של עובדין דחול - חששו שהכניסה לארץ תגרום לכך שבני ישראל יהיו שקועים לגמרי בענינים אלו, והרי ישנו פסק דין בתורה^[18]: "אל תאמין בעצמך", ולכן טענו שאינם יכולים ליקח על עצמם אחריות כזו, להכניס עשרות אלפי יהודים לארץ ישראל, למצב של סכנה, ולצפות שלא זו בלבד שלא תהיה ירידה, אלא אדרבה - עוד תהיה עליה, ובלשון חכמינו ז"ל^[19]: "שתהא יציאתך . . . כביאתך".

יותר טוב - טענו הם - שישארו במדבר, ששם לא מתעסקים כלל עם עניני העולם: בשביל לחם - יש להם "מן", "לחם מן השמים"^[20], שאין בו פסולת^[21], הן בגשמיות והן ברוחניות; מים - יש להם מבארה של מרים; בגדים נקיים - על ידי ענני הכבוד, שהיו גם הורגים את הנחשים והעקרבים^[22], כך, שיכולים ללמוד תורה עם משה רבינו מתוך מנוחה.

ואם כן, למה להם לעשות פעולה של "קום ועשה", לילך לארץ ישראל ולעסוק בענינים גשמיים - בה בשעה שיכולים להשאיר במדבר ולהמשיך ללמוד תורה מתוך מנוחה?...!

...וכיון שכן – טענו המרגלים – אין אנו יכולים ליקח על עצמנו את האחריות על כל בני ישראל, שלא זו בלבד שלא תהיה אצלם ירידה בגלל הכניסה לארץ, אלא אדרבה, שעל ידי זה תהיה אצלם עליה!

אמנם, אף על פי שטענה זו כשלעצמה היא טענה דקדושה, על פי תורה, שהרי אפילו בפיקוח נפש בגשמיות יש להתחשב בספק וספק ספיקא, מכל מקום, בערך למשה – שהיה למעלה מהם כו' – היתה זו סטיה של חוט השערה.

והענין בזה – שעצם העובדה שהעריכו ושיערו אם בני ישראל יוכלו לעמוד בנסיון בכניסתם לארץ אם לאו, היתה כבר סטיה ממילוי שליחותם, הם היו צריכים רק להשיב למשה רבינו על השאלות ששאל אותם – "וראיתם את הארץ מה היא וגו'"^[23] ולא לערב את שכלם, ולחשוב האם אכן יכולים ליכנס לארץ אם לאו, כאשר הקב"ה מצוה לעשות איזה דבר, אין לערב את השכל ולחשוב אם אכן יכולים לקיים זאת אם לאו^[24].

ועל פי זה יובן מה שפירש רש"י על הפסוק^[25] "וילכו ויבואו", "להקיש הליכתן לביאתן, מה ביאתן בעצה רעה, אף הליכתן בעצה רעה" – דלכאורה אינו מובן^[26]: כיון ש"באותה שעה כשרים היו", איך אפשר לומר ש"הליכתן בעצה רעה"? – כי, הליכתן היתה מתוך החלטה שעליהם להעריך ולשער אם בני ישראל יוכלו לעמוד בנסיון בכניסתם לארץ אם לאו.

ומזה נשתלשל אחר כך חטא המרגלים בפועל, ובגלל זה לא נכנסו לארץ, וכמסופר בהמשך הפרשה שלאחרי מעשה המרגלים אמר הקב"ה "אל תעלו גו'", וכאשר העפילו לעלות, אזי "וירד העמלקי והכנעני גו' ויכום ויכתום גו'"^[27].

וזהו גם הביאור בנוגע לכללות דור המדבר, שלאחרי כל ההפלאות שנאמרו אודותיו בגמרא במסכת בבא בתרא^[28], שהיו "דור דעה"^[29] לא היו יכולים ליכנס לארץ – שזהו לפי שעירבו את שכלם, והתחילו להעריך

את עצמם ולהתיירא שמא לא יוכלו למלא את רצונו של הקב"ה.

אילו היו הולכים מתוך קבלת עול, מבלי לערב את השכל – היו יכולים לעמוד בכל הנסיונות שבארץ ישראל, אבל כיון שעירבו את השכל – שוב לא היו יכולים לעמוד בנסיונות, ולכן לא היו יכולים ליכנס.

קטע משיחת ש"פ שלח מבה"ח תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשכ"ו חלק שלישי ע' 118.

[1] ראה שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז תשכ"ד ס"ד ואילך (תו"מ ח"מ ע' 135 ואילך). וש"נ.

[2] שמות ג, א.

[3] שמו"ר פ"ב, ד.

[4] ראה שם, ס. מדרש תהלים – הוצאת באבער – מזמור עח הערה קנב.

[5] עקב ח, טו.

[6] ראה לקו"ת במדבר ב, ב. ובכ"מ.

[7] ראה בהנסמן בלקו"ש ח"כ ע' 230, ח"ט ע' 346.

[8] בשלח טו, יז.

[9] ראש פרשתינו ובפרש"י

[10] ראה ב"ב עד, א. סנהדרין קי, סע"א ואילך. קיא, סע"א. שמו"ר פ"ה, יו"ד. תנחומא שמות כח. קרח יא, ועוד.

[11] תנחומא פרשתנו ד. במדב"ר פט"ז, ה.

[12] פרשתנו לח, ב ואילך.

[13] "שער הארת המוחין פ"א".

[14] פרשתנו שם, כז.

[15] שבת עג, סע"א (במשנה).

[16] אבות פ"ב מ"ד.

[17] ב"מ קז, א.

[18] בשלח טז, ד.

[19] יומא עה, ב.

[20] פרש"י עקב ח, ד.

[21] פרש"י בהעלותך יו"ד, לד.

[22] ראה מו"נ ח"ג פל"ד.

[23] שם, יח.

[24] ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'שי"ת ס"ב (תו"מ ח"א ע' 104).

[25] שם, כו.

[26] ראה גם לקו"ש חל"ג ע' 78 ואילך.

[27] שם יד, מב.

[28] שם, מה.

[29] עג, סע"ב ואילך. וראה לקוטי לוי"צ אג"ק ע' שנח ואילך.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה